

سبک مدیریت شهید سلیمانی در تثبیت و پیشبرد آرمان قدس شریف

ناصر ابوشریف^۱، احمد زارعان^۲ و حامد ملانوری شمسی^۳

چکیده:

سرزمین مقدس فلسطین به دلیل وجود مسجدالاقصی به عنوان نخستین قبله مسلمانان و تولد، زیست و بعثت انبیای الهی در آن، از ارزش و اهمیت ویژه‌ای برای مسلمانان برخوردار است. این سرزمین مقدس بیش از هفت دهه است که به اشغال صهیونیست‌ها درآمده و آنها از هیچ جنایتی علیه ساکنان اصلی آن فروگذار نکرده‌اند. تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی همواره رژیم صهیونیستی و حامیان بین‌المللی این رژیم، با افزودن بر ابعاد و عمق جنایت علیه مسلمانان وضعیتی را به وجود آوردند که آرمان فلسطین را تحت شعاع قرار داده و این معنا را از دامنه تفکری جهان اسلام حذف نمایند. اما نه تنها این آرمان فراموش نشد، بلکه پس از پیروزی انقلاب اسلامی نهادهای انقلابی و در رأس آنها نیروی قدس با انگیزه غلبه بر صهیونیسم جهانی و آزادی قدس شریف ایجاد شدند. انتصاب سردار شهید قاسم سلیمانی به فرماندهی نیروی قدس نقطه عطفی در عرصه مبارزه جهانی و منطقه‌ای علیه صهیونیسم به شمار می‌رود. دستاوردهای نیروی قدس در زمینه تحقق آرمان آزادی قدس شریف در دوران فرماندهی آن شهید عزیز مؤید این ادعاست. این مقاله برای بررسی ابعاد و ویژگی‌های سبک مدیریتی شهید سلیمانی در تحقق آرمان قدس شریف از تکنیک روایت پژوهی بهره گرفته است. یافته‌های مقاله نشان می‌دهد سبک مدیریتی شهید سلیمانی واجد ابعاد «سرعت بخشیدن به حرکت تمدنی اسلام»، «قرار دادن آرمان قدس شریف به عنوان محور حرکت تمدنی اسلام»، «مدیریت قلوب»، «تمرکز بر اصول وحدت بخش»، «اشراف کامل بر محیط»، «مدیریت فراقومی و فرامذهبی» و «مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی» است. واژگان کلیدی: شهید قاسم سلیمانی، فلسطین، صهیونیسم، سبک مدیریتی، مکتب شهید سلیمانی.

۱ - نماینده جنبش جهاد اسلامی فلسطین در تهران

۲ - استادیار دانشکده و پژوهشکده مطالعات بین‌الملل دانشگاه جامع امام حسین (ع)؛ a.zarean@chmail.ir

۳ - کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه امام صادق (ع)؛ hmollanouri@gmail.com

مقدمه:

علیرغم ناکامی بسیاری از جنبش‌های اسلامی در تحقق اهداف‌شان، جنبش‌های اسلامی که تحت تأثیر انقلاب اسلامی، آرمان آزادی قدس شریف را دنبال کردند یا بر اساس ضرورت‌های راهبردی، مقابله با رژیم صهیونیستی را در دستور کار خود قرار دادند توفیقات زیادی به دست آوردند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، فصل جدیدی از مبارزات فلسطینی‌ها علیه رژیم صهیونیستی آغاز شد و جنبش‌های اسلامی ضد صهیونیستی به سرعت جایگزین جریان‌ها و گروه‌های ملی‌گرا و چپ‌گرا شدند و در خط مقدم نبرد با صهیونیست‌ها قرار گرفتند. جنبش حماس و جنبش جهاد اسلامی نمونه‌ای از گروه‌های مقاومت اسلامگرا هستند که در سال‌های پس از انقلاب، متأثر از گفتمان انقلاب اسلامی که شیوه خاص و منحصر به فردی از مبارزه علیه استعمارگری، سلطه‌گری و اشغال‌گری را توصیه و عملیاتی کرده بود، تشکیل شدند. در حالی که تا پیش از این، هیچ یک از کشورهای منطقه و گروه‌های فلسطینی در عرصه تقابل با صهیونیست‌ها توفیقات چشمگیری نداشتند، این گروه‌ها توانستند دستاوردهای استراتژیک قابل توجهی را در مقابل رژیم صهیونیستی به دست آورند. این دستاوردها به طور عمده، مرهون شکل‌گیری هویتی جدید در منطقه و میان گروه‌های فلسطینی به نام «هویت مقاومت» بود که مبانی فکری و گفتمانی آن تحت تأثیر انقلاب اسلامی گسترده و فراگیر شده بود. از سوی دیگر، هویت مقاومت مرهون برجسته شدن غیریتی به نام رژیم صهیونیستی نزد جریان‌های اسلامی بود.

«هویت مقاومت» که آزمون موفقیت‌آمیزی را در عرصه دفاع از جمهوری اسلامی و تمامیت ارضی کشور در مقابل تهاجم نظامی رژیم صدام پشت سر گذاشته بود، در کشورهایی مانند لبنان و فلسطین به عنوان تنها هویت برساخته‌ای که می‌تواند ملت‌های مسلمان را از استعمار و سلطه‌گری اجانب آزاد کند، پذیرفته شد. آزادی جنوب لبنان از اشغال صهیونیست‌ها و پیروزی در جنگ ۳۳ روزه، دو دستاورد بزرگ حزب الله براساس اتکا به «هویت مقاومت» محسوب می‌شود. حفظ موجودیت، تقویت سلاح مقاومت، تغییر موازنه وحشت و غیره نیز از دستاوردهای گروه‌های مقاومت فلسطینی متکی به «هویت مقاومت» است. این دستاوردها در حالی محقق شدند که رژیم صهیونیستی جنگ‌های ۲۲ روزه، ۸ روزه و ۵۱ روزه و برخی دیگر از اقدام‌ها نظامی ایدایی را علیه مقاومت فلسطین در غزه سازماندهی کرده بود.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، «هویت مقاومت» به یک هویت فراگیر تبدیل شد و بسیاری از کشورها و سازمان‌ها، به‌رغم تفاوت ماهوی با جمهوری اسلامی ایران، براساس این هویت ویژه برساخته،

در کنار جمهوری اسلامی ایران قرار گرفتند. نظام سوریه یکی از این کشورها بود که با وجود ماهیت سکولار و پان عرب خود، به دلیل تقابل ژئوپلیتیکی با رژیم صهیونیستی و اشغال بخش‌هایی از جولان توسط صهیونیست‌ها، «هویت مقاومت» را به عنوان یکی از اجزای هویت ملی خود برگزید. از نظر رهبران سوریه، تنها هویتی که می‌تواند در این منازعه ژئوپلیتیکی آنها را پیروز کند، «هویت مقاومت» است.

مجتمع شدن کشورها و سازمان‌ها با ریشه‌ها و زمینه‌های فکری و فرهنگی متفاوت حول محور «هویت مقاومت» باعث ایجاد محوری با نام «محور مقاومت» در منطقه شده و هدف مشترک محور مقاومت و تلاش‌های هم‌افزای اعضای آن در تحقق این هدف، کلیه ترتیبات سیاسی، امنیتی و نظامی، منطقه غرب آسیا را تحت تأثیر قرار داده است (زارعان، ۱۳۹۵: ۲۵). «هویت مقاومت» به دلیل ویژگی جامعیت و فراگیری توانسته است غیرمسلمان‌ها و سازمان‌های غیراسلامی را زیر چتر خود جای دهد. در جریان سیاسی مقاومت لبنان که به جریان «۸ مارس» معروف است، گروه‌های مسیحی نیز عضویت دارند و از حزب‌الله و سلاح مقاومت حمایت می‌کنند. حماس و جهاد اسلامی نیز دو سازمان اسلام‌گرای سنی هستند که در راستای آرمان مقاومت مجاهدت می‌کنند و مورد حمایت جمهوری اسلامی ایران قرار دارند. براساس این تعریف موسع از محور مقاومت، حتی کشورها و گروه‌های سکولار و سوسیالیست را که به دنبال مقابله با استکبار، نظام سلطه و رژیم صهیونیستی هستند، باید عضو محور مقاومت تلقی کرد. در تعریف موسع از محور مقاومت، منابع هویت‌بخش ملی، قومی، مذهبی، سازمانی و ایدئولوژیک تعیین‌کننده نخواهند بود و «هویت مقاومت»، مبنای ملاک و معیار کنش کشورها و سازمان‌های عضو محور مقاومت خواهد بود (زارعی، ۱۳۹۵: ۳-۲).

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در تبیین سیاست جمهوری اسلامی در حمایت از کشورها و جریان‌های سیاسی اعلام کردند که عوامل قومی و مذهبی هیچ تأثیری در این رابطه ندارد و ملاک اصلی، حمایت و دفاع از مظلوم است. «ما در حمایت از مظلوم، نگاه به مذهب طرف مقابل نمی‌کنیم و نکردیم؛ خط امام بزرگوار این بود. امام همان رفتاری را که با مقاومت شیعه در لبنان داشت، همان رفتار را با مقاومت سنی در فلسطین [هم] داشت؛ بدون هیچ تفاوتی. ما همان حمایتی را که از برادرانمان در لبنان کردیم، از برادرانمان در غزه [هم] کردیم؛ بدون هیچ تفاوتی. آنها سنی بودند، اینها شیعه‌اند. مسأله برای ما، دفاع از هویت اسلامی است، حمایت از مظلوم است، مسأله فلسطین است. امروز

در رأس مسائل منطقه مسلمان‌ها، مسأله فلسطین است و این برای ما مسأله اصلی است. در دشمنی‌های ما هم فرق نمی‌کند؛ امام بزرگوار مبارزه کرد با محمدرضای پهلوی که شیعه بود به‌حسب ظاهر؛ همان‌طور مبارزه کرد با صدام‌حسین که سنی بود به‌حسب ظاهر. البته نه او شیعه بود نه این سنی؛ هر دوی‌شان از اسلام بیگانه بودند؛ اما ظاهر این سنی بود، ظاهر او شیعه بود. امام با هر دوی اینها یک‌جور مبارزه کرد. مسأله، مسأله سنی و شیعه و مذهب و مانند اینها نیست. مسأله، مسأله اصول اسلام است، کونوا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَ لِلْمَظْلُومِ عَوْنًا. این دستور اسلام است. این راه ما است، این خط ما است» (آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۵/۲۶). مقام معظم رهبری در مبارزه با رژیم صهیونیستی، استراتژی مشخصی را تبیین کردند. ایشان با ارائه یک تعریف وسیع از مقاومت اعلام کردند که جمهوری اسلامی ایران از هر کشور یا سازمانی که علیه رژیم صهیونیستی مبارزه کند، حمایت می‌کند: «بعد از این هم هر جا، هر ملتی، هر گروهی با رژیم صهیونیستی مبارزه کند، مقابله کند، ما پشت سرش هستیم و کمکش می‌کنیم و هیچ ابایی هم از گفتن این حرف نداریم» (آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴).

شهید حاج قاسم سلیمانی نقش بی‌بدیلی در شکل‌گیری «هویت مقاومت» و ایجاد یک کیان ژئوپلیتیکی، ژئواستراتژیکی و ژئوکالچری با نام «محور مقاومت» داشتند. نیروی قدس در زمان فرماندهی ایشان (از سال ۱۳۷۶ تا زمان شهادت در سال ۱۳۹۸ هجری شمسی)، دستاوردهای بزرگی را در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی به‌ویژه در تحقق آرمان آزادی قدس شریف به دست آورد. یکی از عوامل مهم در کسب این دستاوردها، سبک مدیریتی و فرماندهی شهید سلیمانی است. این مقاله بررسی ابعاد و ویژگی‌های سبک مدیریتی شهید سلیمانی در تحقق آرمان قدس شریف به عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی را به عنوان هدف خود برگزیده و بدین منظور از تکنیک روایت پژوهی بهره گرفته است.

مرور ادبیات نظری تحقیق:

تعریف مفاهیم: مدیریت و سبک مدیریتی

مدیریت عبارت است از فرایند به‌کارگیری کارا و اثربخش منابع مادی و انسانی تحت نظام ارزشی پذیرفته شده آن جامعه با عنایت به اصولی چون برنامه‌ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت

و کنترل و نظارت بر اساس هدف‌های از پیش تعیین شده (کونتز و همکاران، ۱۳۸۰).^۱ علاوه بر این تعریف، تعاریف متعدد دیگری نیز برای مدیریت ارائه شده‌است. برخی از مهم‌ترین تعاریفی که ارائه شده، به شرح زیر است:

هنر انجام کار به وسیله دیگران؛

فرآیندی که طی آن تصمیم‌گیری در سازمان‌ها صورت می‌پذیرد؛

انجام وظایف برنامه‌ریزی، سازماندهی، رهبری، هماهنگی و کنترل؛

علم و هنر هماهنگی کوشش‌ها و مساعی اعضای سازمان و استفاده از منابع برای نیل به اهداف سازمانی؛

بازی کردن نقش رهبر، منبع اطلاعاتی، تصمیم‌گیرنده و رابط برای اعضای سازمان (پارکینسون و دیگران، ۱۳۶۹).^۲

مدیریت از دید کارکردی شامل وظایفی همچون برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، سازماندهی، نوآوری، هماهنگی، ارتباطات، رهبری، انگیزش و کنترل می‌شود. این نوع تعاریف از مدیریت اگر چه با کمی و کاستی یا فزونی‌هایی در واژه‌های بیان‌کننده وظایف روبروست، اما به نظر روان‌تر از تعاریفی است که می‌کشند مدیریت را محصور به یک ویژگی خاص نمایند یا ارزش فلسفی خاصی به مفهوم بیفزایند. با این حال، تعاریف متعدد از مدیریت با توجه به کارکردهای آن از سوی محققانی چون فایول یا گیولیک دارای تفاوت‌هایی است که به سادگی نمی‌توان از آنها گذر کرد. آنچه واضح است علم مدیریت هنوز نتوانسته‌است تعریف خود را مدیریت کند (جاسبی، ۱۳۸۱).^۳ به نظر می‌رسد تعریف ذیل، مفاهیم کلیدی مدیریت را در بر دارد:

مدیریت یک فرآیند است، مفهوم نهفته مدیریت، هدایت تشکیلات انسانی است، مدیریت مؤثر، گرفتن تصمیمات مناسب و دست‌یابی به نتایج مطلوب، مدیریت کارا به تخصیص و مصرف مدبرانه

۱ - کونتز، هارولد و دیگران (۱۳۸۰) اصول مدیریت، ترجمه محمدهادی چمران، موسسه انتشارات علمی

۲ - پارکینسون، نورث کوت و دیگران (۱۳۶۹) اندیشه‌های بزرگ در مدیریت، ترجمه مهدی ایران‌نژاد پاریزی، مؤسسه بانکداری ایران

۳ - جاسبی، عبدالله (۱۳۸۱) اصول و مبانی مدیریت، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

می گویند، مدیریت بر فعالیت های هدفدار تمرکز دارد، مدیریت عبارتست از عملی که به صورت آگاهانه و مستمر انجام می شود و به سازمان شکل می دهد.

مدیران در هر سطحی که باشند و در هر نوع سازمانی که فعالیت کنند باید به مهارت های ادراکی، انسانی و فنی مجهز شوند تا بتوانند در نیل به اهداف تعیین شده سازمان را یاری رسانند. با وجود این که همه مدیران امر رهبری و هدایت گروهی را برای رسیدن به اهدافی معین بر عهده دارند این روند را با شیوه های مختلفی ممکن است پیش ببرند که هر یک از این شیوه ها به عنوان یک سبک مدیریتی خاص طبقه بندی می شوند (فقهی فرهنگ، ۱۳۹۰).^۱ تا کنون طبقه بندی های مختلفی از سبک های مدیریتی به عمل آمده است. مدیریت انتصابی یا انتخابی، مدیریت عدم مداخله، دستوری، انگیزشی، پیونددهنده و پیشرو، مدیریت آمرانه، متقاعد کننده، مشارکتی و تفویضی نمونه هایی از این طبقه بندی ها می باشند.

روش تحقیق

روش مورد استفاده در این پژوهش، روایت پژوهی است. روایت پژوهی^۲ به معنی یافت وقایع در کشاکش روایت است. روایت پژوهی نوعی از مطالعه و بررسی است که افراد به دو دلیل از آن بهره می برند:

۱- برای تغییر وضعیت نامطلوب و رسیدن به وضعیت نسبتاً مطلوب و در نهایت به سازی کارها در محیط شغلی شان بکار می برند؛

۲- برای تبیین و بازگو کردن روایت های خود از پدیده مورد بررسی (Avison, 1999).

روایت پژوهی از رویکردهای مهم در پژوهش های کیفی به شمار می رود که عمدتاً برای فهم عمیق دیدگاه های تجربی خبرگان کاربرد دارد. از روایت پژوهی برای درک عمیق افراد قرین و نزدیک در روایت رهبران استفاده می شود. فرد قرین، به عنوان راوی پدیده عمل می کند، مساله یا مشکل را شناسایی یا به ارائه آنچه از پدیده دیده است می پردازد. منبع کسب ایده های روایی غالباً صداقت در روایت است. اگر راوی پدیده را به درستی شرح دهد، روایت پژوهی به ثمر نشسته است. برای این منظور راوی، به طور دقیق اطلاعاتی را جمع آوری می کند و سپس به اقدام مناسب مبادرت می ورزد و از

^۱ - فقهی فرهنگ، ناصر (۱۳۹۰) مدیریت پویای سازمان، چاپ دوم، تبریز: انتشارات فروزش

^۲ Narration Research

نتایج اقدام ارزیابی به عمل می آورد (عابدی، ۱۳۸۶). در این پژوهش، با عنایت به همکاری و تشریک مساعی پژوهشگر (ناصر ابوشریف) با شهید سلیمانی در پرونده فلسطین، می توان انتظار داشت که روایت او از پدیده مورد بررسی (سبک مدیریتی شهید سلیمانی) نافذ باشد.

یافته های تحقیق:

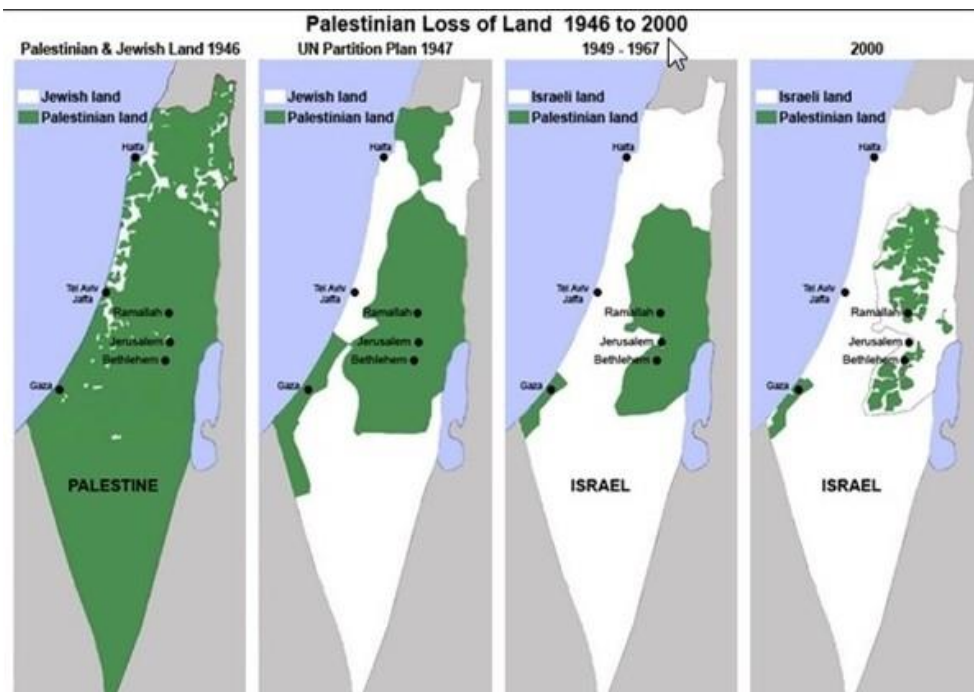
پروژه صهیونیست ها در نابودی آرمان آزادی قدس شریف

تداوم روند اشغال سرزمین

سیاست اصلی صهیونیست ها از ابتدا تا کنون، اشغال زمین و توسعه سرزمینی بوده است. «اسرائیل شاهاک» حدود مورد ادعای صهیونیست ها را براساس «مرزهای توراتی ارض اسرائیل» که طبق تأویل خاخام ها به دولت یهود تعلق دارد چنین معرفی می کند: «در جنوب همه سینا و بخشی از مصر سفلی تا حدود قاهره، در خاور همه اردن، یک تکه درشت از عربستان سعودی، کویت و در عراق؛ جنوب غربی فرات، در شمال، همه سوریه (از جمله لبنان) و یک جزء وسیع از ترکیه (تا دریاچه وان)، در باختر قبرس». ایده تحقق «مرزهای توراتی اسرائیل» که با عنوان «از نیل تا فرات» شناخته می شود در درون جامعه صهیونیستی هواداران جدی و پر و پا قرصی دارد. آنهایی هم که مخالفت می کنند، امکان عملی شدن آن در شرایط فعلی را ممکن نمی دانند ولی به این آرمان اعتقاد دارند. «آریل شارون» در ماه مه ۱۹۹۳ به طور صریح پیشنهاد داد که اسرائیل سیاست رسمی خود را بر پایه «مرزهای توراتی» پایه ریزی کند. «شاهاک» معتقد است بیش از انگیزه های دینی، انگیزه های سلطه جویانه محرک صهیونیست ها برای تحقق آرمان «مرزهای توراتی» است و رژیم صهیونیستی به دنبال تحمیل سلطه و اراده خود بر دولت های خاورمیانه به عنوان قدرتی امپریالیستی است (شاهاک، ۱۳۷۶: ۴۶ تا ۵۰).

«بن گوریون» معتقد بود آرمان صهیونیسم جز از طریق یک «جنبش اسکانی» در فلسطین با موفقیت همراه نخواهد شد. وی گفت: «در صورت گسترش نیافتن اسکان و تملک زمین، تلاش های سیاسی ما با انگلیس نتیجه ای در بر ندارد.» وی با اشاره به اسکان اروپائیان در قاره آمریکا و موفقیت آمیز بودن شیوه استعمار اسکانی، بر ضرورت استعمار فلسطین از طریق استعمار اسکانی تأکید کرد. از نظر «بن گوریون»، یهودی ها نیز باید همانند اروپایی ها که به منظور تحکیم حضور خود در قاره جدید جنگی چندجانبه با طبیعت و بومیان را پشت سر گذاشتند، عمل کنند و در این راه از خود فداکاری نشان دهند. آنچه

«بن گوریون» بر آن تأکید داشت قبلاً در کنگره صهیونیست‌ها در شهر «بال» سوئیس در سال ۱۸۹۷ به آن اشاره شده بود. در قطعنامه این کنگره تصریح شده بود که نخستین وسیله برای تحقق هدف صهیونیسم در پیشبرد استعمار فلسطین، تملک زمین‌های کشاورزی فلسطینی‌ها توسط کارگران زراعی یهودی است (سلیم، ۱۳۸۶: ۲۴۸ و ۲۴۹). ماده ۱۰ اساسنامه آژانس یهود تصریح می‌کند «زمین برای ملت یهود استملاک می‌شود. زمین خریداری شده به نام صندوق ملی یهود ثبت می‌شود و تا ابد به نامش باقی می‌ماند تا املاک هم‌چنان در مالکیت ملت یهود و غیرقابل انتقال بمانند» (همان، ۳۳۲).

منبع: (<http://palestinecommittee.ir>)

روند اشغال سرزمین فلسطین در طول هفتاد سالی که از تشکیل رژیم صهیونیستی می‌گذرد هرگز متوقف نشده است. در حال حاضر، روند اشغال فلسطین از طریق شهرک‌سازی در اراضی فلسطینی‌ها در کرانه باختری دنبال می‌شود. توسعه شهرک‌سازی یکی از سیاست‌های اصلی و قطعی رژیم صهیونیستی برای تثبیت حاکمیت خود بر فلسطین و تضعیف دولت فلسطینی است.

کوچاندن یهودیان، اخراج فلسطینی‌ها و ممانعت از بازگشت آوارگان خاخام‌های یهودی زمین را به پوست شتر تشبیه می‌کنند که در حالت تشنگی منقبض می‌شود و وقتی شتر سیراب می‌شود منبسط می‌شود. آنان معتقدند سرزمین موعود با بازگشت یهودیان گسترش پیدا

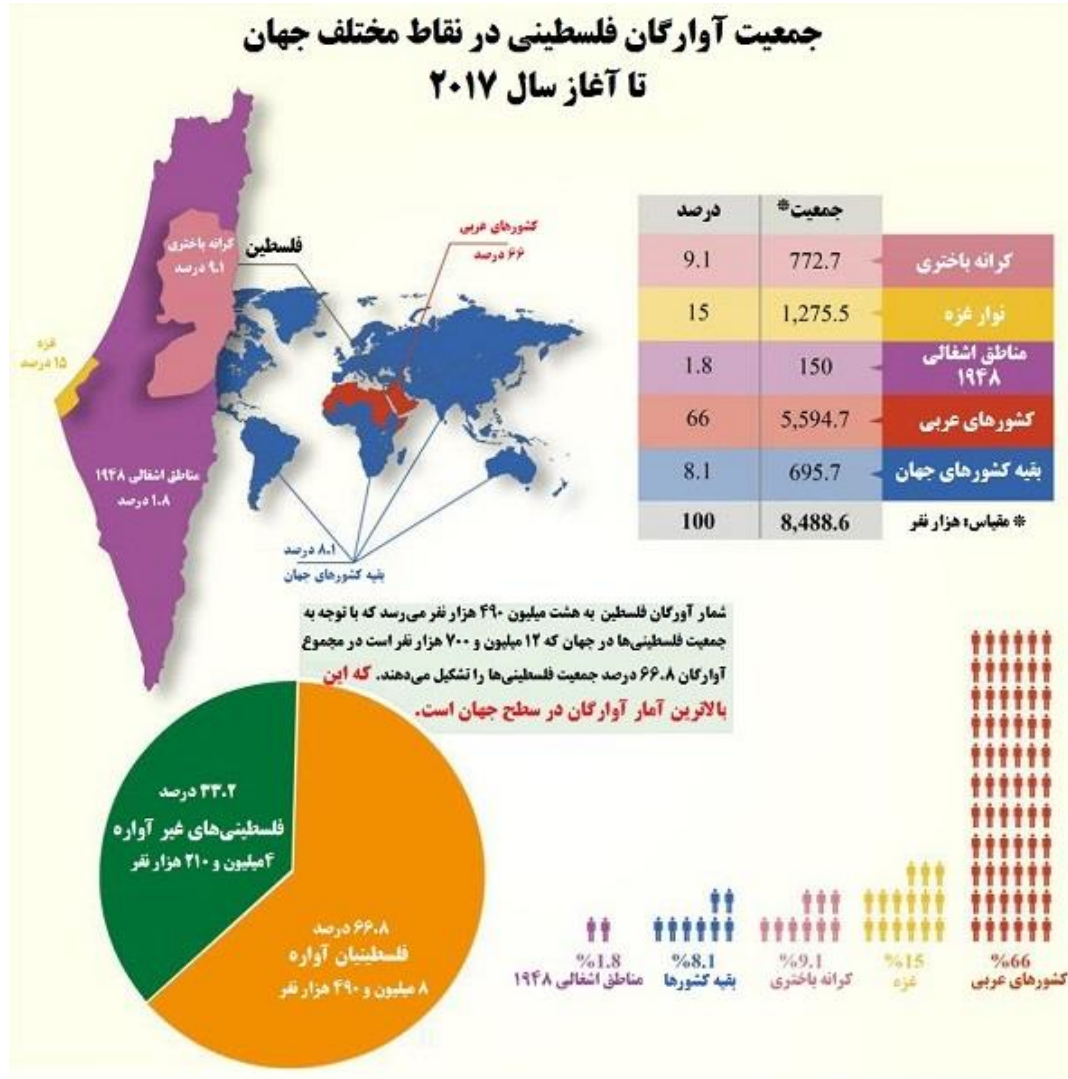

خواهد کرد. «هرتسل» در یکی از یادداشت‌های خود نوشته است: «هنگامی که تعداد مهاجران افزایش یابد، سرزمین گسترده‌تر می‌شود» (المسیری، ۱۳۸۸: ۱۲۱). «دیوید بن گوریون» معتقد بود «مهاجرت به فلسطین به منزله خونی است که ادامه حیات اسرائیل را بیمه می‌کند و ضامن امنیت و آینده اسرائیل است» (افتخاری، ۱۳۸۰: ۴۴). از آنجا که تشکیل «دولت یهود» در فلسطین در ابتدای قرن بیستم با واقعیت‌های جمعیتی یهودی‌ها در این کشور تطابق نداشت، سیاست کوچاندن یهودیان به فلسطین در دستور کار قرار گرفت. «وایزمن» در کنفرانس ۱۹۱۹ ورسای اعلام کرد: «هرگاه یهودیان اکثریت بزرگی تشکیل دهند می‌توانند حکومتی تأسیس کنند که متناسب با توسعه کشور و آرمان‌های آن‌ها باشد» (کوئیگلی، ۱۳۷۲: ۱۵). در فرهنگ صهیونیست‌ها، کوچ یهودیان به فلسطین «بازگشت» نامیده می‌شود. این نامگذاری بر اساس ادعاهای صهیونیست‌ها در مورد موطن اصلی یهود که در تورات بر آن تصریح شده صورت گرفته است. به این ترتیب، رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۵۰ «قانون بازگشت» را تصویب کرد که بر اساس آن، هر یک از یهودیان جهان حق دارند به «ارض موعود» (فلسطین) مهاجرت کنند و به محض رسیدن به «ارض موعود»، تابعیت اسرائیلی به دست می‌آورند (الحسن، ۱۳۸۶: ۲۱).

«آرتور روپین» که در سال ۱۹۰۸ به عنوان مدیر دفتر فلسطین در سازمان جهانی صهیونیسم کار می‌کرد، راهبرد اسکان یهودی‌ها در فلسطین را به کمیته اجرایی این سازمان ارائه کرد:

۱. یهودیان باید اکثریت مردم فلسطین را تشکیل دهند؛
  ۲. یهودیان باید عمده اراضی فلسطینی را در اختیار بگیرند؛
  ۳. آنان باید خواستار خودمختاری شده و به آن دست یابند؛
  ۴. تا زمانی که یهودیان در فلسطین به استقلال کامل برسند باید در تجمع‌های مسکونی و شهرک‌هایی که یهودیان در آن به‌طور روشن اکثریت دارند به استقلال نسبی دست یابند.»
- این راهبرد در دوران قیمومیت انگلستان از سوی سازمان «هاگانا» پیگیری شد به نحوی که در ۱۰ اوت ۱۹۴۳، «موشه سنه»، رئیس بخش سرزمینی سازمان «هاگانا» طرحی در زمینه شهرک‌سازی به هیئت اجرایی آژانس یهود پیشنهاد کرد: «ساخت شهرک‌های صهیونیستی به خودی خود هدف نیست بلکه وسیله استیلای سیاسی بر کشور [فلسطین] است و لذا باید هم‌زمان برای تأمین شهرک‌های یهودی‌نشین چه در مراکز سیاسی و اقتصادی کشور یا نزدیک و پیرامون آن‌ها و یا مناطقی که بتوان از آن به عنوان مواضع توپوگرافیک مشرف بر سایر مناطق و یا اماکن اصلی از نظر تسلط نظامی بر کشور و قدرت

فعال، تلاش شود اگر چه اهمیت اقتصادی آن اندک باشد» (مؤسسه الدراسات الفلسطينية، ۱۳۸۴: ۲۳۴ و ۲۳۵).

منبع: سایت قدسنا^۱

تلقی صهیونیست‌ها از ساکنان سرزمین فلسطین به گونه‌ای تحقیرآمیز و غیرواقعی بود که بر اساس این تلقی هرگونه اقدامی علیه مردم فلسطین مجاز دانسته می‌شد. «احد ها آم» از رهبران مذهبی یهودی در مقاله مشهوری به نام «حقیقتی از سرزمین اسرائیل» که در ژوئن ۱۸۹۱ منتشر شد نوشت: «ما به این باور خو گرفته‌ایم که اعراب، جانوران درنده بیابانی و مردمانی همانند خرتر هستند ... این اشتباه بزرگی است

^۱ <http://qodsna.com/fa/80707>

... زمانی فرا خواهد رسید که برادران یهودی ما در مقیاس کوچک یا بزرگ ساکنان این کشور را از فلسطین بیرون خواهند راند ... و سپس ساکنان جای خود را تسلیم نخواهند کرد» (استاوریانوس، ۱۳۹۲: ۶۳۶). القای این قبیل تصورات توسط صهیونیست‌ها در مورد ساکنان فلسطین و تلاش در جهت غیرمتمدن نشان دادن آن‌ها، اخراج فلسطینی‌ها را توجیه پذیرتر می‌کرد.

صهیونیست‌ها هم‌زمان با کوچاندن یهودیان از سراسر جهان به فلسطین و اسکان مهاجرین جدیدالورود، سیاست اخراج فلسطینی‌ها را نیز در پیش گرفتند. صهیونیست‌ها می‌دانستند حتی اگر فلسطین به‌طور کامل غصب شود در حالی که فلسطینی‌ها کماکان در آن سکونت دارند، امکان تشکیل «دولت یهود» وجود نخواهد داشت. «اسرائیل زانگویل» در این رابطه می‌گوید: «اگر بخواهیم کشوری را به مردم بدون سرزمین بدهیم، احمقانه است که اجازه دهیم در این سرزمین مردم دیگری نیز حضور داشته باشند». بر اساس این سیاست، عملیات ترانسفر در دو سطح انجام شد؛ انتقال یهودی‌ها از تبعیدگاه مورد ادعای شان به فلسطین و انتقال فلسطینی‌ها از فلسطین به تبعیدگاه. آن‌ها با ادعای تعلق سرزمین فلسطین به قوم یهود، سیاست توزیع اعراب در کشورهای عربی را در پیش گرفتند (الحسن، ۱۳۸۶: ۱۹ و ۲۰).

اخراج اعراب فلسطینی از شهرها و روستاها بلافاصله پس از خروج نیروهای انگلیسی از فلسطین در سال ۱۹۴۸ آغاز شد. در ۱۴ مه ۱۹۴۸ و مقارن با خروج آخرین نیروهای انگلیسی از فلسطین، آژانس یهود با صدور «اعلامیه تأسیس کشور اسرائیل» اعلام کرد: «با استناد به حق تاریخی و طبیعی مان و با اتکا به قدرت قطعه‌نامه مجمع عمومی سازمان ملل^۱، استقرار یک کشور یهود در «ارتز اسرائیل» را که کشور اسرائیل نام خواهد داشت در اینجا اعلام می‌کنیم» (کوئیگلی، ۱۳۷۲: ۹۲). پس از صدور این اعلامیه، صهیونیست‌هایی که تحت فرماندهی یگان‌های معروف به «هاگانا»^۲ و «ایرگون»^۳ سازماندهی شده بودند

۱ - سازمان ملل در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷ قطعه‌نامه‌ای مبتنی بر تقسیم فلسطین تحت قیمومیت صادر کرد که بر اساس آن مقرر گردید از شانزده هزار کیلومتر مربع وسعت فلسطین، حدود نه هزار کیلومتر مربع به یهودی‌ها و مابقی به اعراب اختصاص می‌یافت (استاوریانوس، ۱۳۹۲: ۸۹۶).

۲ - هاگانا شاخه غیررسمی آژانس یهود بود که در سال ۱۹۲۰ در فلسطین تشکیل شد. راهبرد ابتدایی هاگانا دفاع از یهودیان بود که بعدها به تعقیب مهاجمان عرب و در نهایت تلاش برای اخراج آن‌ها از فلسطین از طریق زور تغییر کرد (افتخاری، ۱۳۸۰: ۱۲).

۳ - ایرگون (سازمان نظامی ملت اسرائیل) از جمله سازمان‌های نظامی زیرزمینی صهیونیست‌ها بود که در سال ۱۹۳۷ با شعار «برای زمین باید جنگید» تأسیس شد. ایده این سازمان در آرم آن منعکس است؛ یک دست برافراشته همراه با یک اسلحه که در زیر

با حمله به سکونت‌گاه‌های اعراب و ایجاد رعب و وحشت و اتخاذ روش‌های مبتنی بر ترور و خشونت، اعراب را وادار به کوچ اجباری کردند. آن‌ها ضمن منفجر کردن بمب‌های بشکه‌ای که با صدای مهیب و اثر تخریبی زیاد همراه بود و با پخش جملات عربی از طریق بلندگو که بیان می‌کرد «ای مؤمنین، جانتان را نجات دهید. برای نجات جانتان فرار کنید. یهودیان از گاز سمی و سلاح اتمی استفاده می‌کنند. برای نجات جانتان به نام الله فرار کنید» وحشت شدیدی در میان ساکنان غیر یهودی فلسطین ایجاد کردند و آن‌ها را به فرار متقاعد می‌کردند. برخی از کشتارهای هدف‌مند مانند کشتار «دیراسین» بسیاری از اعراب را نسبت به ترک خانه و کاشانه خود مجاب کرد (همان، ۸۲ تا ۸۵). به دنبال جنگ ۱۹۴۸، بسیاری از مناطق فلسطینی خالی از ساکنان عرب گردید و اعراب از این مناطق طرد یا تبعید شدند. سیاست پاک‌سازی قومی که توسط صهیونیست‌ها اتخاذ شد باعث گردید اعراب فلسطینی از یک گروه اکثریت به گروه اقلیت تبدیل شوند (جریس و خلیفه، ۱۳۸۱: ۶۵). پس از پایان جنگ ۱۹۴۸، صهیونیست‌ها به جای ۵۷ درصد زمینی که سازمان ملل به عنوان سکونت‌گاه آن‌ها تعیین کرده بود بر ۷۷ درصد فلسطین سیطره پیدا کردند. این درحالی بود که نهمصد هزار نفر از جمعیت ۱/۳ میلیون نفری اعراب ساکن در این مناطق نیز از ترس جان خود گریخته بودند (استاوریانوس، ۱۳۹۲: ۸۹۸).

تداوم روند یهودی‌سازی به منظور بی‌هویت کردن فلسطین

شهر قدس به عنوان اولین قبله و سومین مکان مقدس مسلمانان و همچنین پایتخت تاریخی فلسطینی‌ها از جایگاه هویتی بسیار بالایی برخوردار است. با این که جامعه جهانی تعلق بخش شرقی قدس به فلسطینی‌ها را به رسمیت می‌شناسد با این حال، صهیونیست‌ها با حمایت امریکا به دنبال الحاق بخش شرقی به بخش غربی و تعیین شهر قدس (اورشلیم) به عنوان پایتخت اسرائیل هستند. انتقال نمادین سفارت امریکا از تل‌آویو به قدس، با هدف یهودی‌سازی قدس صورت گرفت.

پارلمان رژیم صهیونیستی (کنست) در راستای سیاست یهودی‌سازی فلسطین در ۲۸ تیرماه ۱۳۹۷ قانونی موسوم به «دولت یهود» را با ۶۲ رأی موافق و ۵۵ رأی مخالف تصویب کرد. اصول قانون «دولت یهود» عبارت است از:

۱. اصول پایه

الف) سرزمین اسرائیل وطن تاریخی ملت یهود است و اسرائیل در آن کشور تأسیس شده است.

ب) کشور اسرائیل کشوری قومی برای ملت یهود است و قوم یهود حق طبیعی، فرهنگی، دینی و

تاریخی خود را برای تعیین سرنوشت پی می‌گیرد.

ج) پی‌گیری حق تعیین سرنوشت در کشور اسرائیل منحصرًا متعلق به ملت یهود است.

۲. نمادهای کشور

الف) نام کشور «کشور اسرائیل است»

ب) پرچم کشور سفید است که دو خط آبی رنگ روی آن و در وسط آن ستاره داوود به رنگ

آبی وجود دارد

ج) نماد کشور شمعدان ۷ شاخه است که در دو طرف آن دو شاخه زیتون و زیر آن کلمه اسرائیل

نقش بسته است.

د) سرود ملی کشور سرود «هتکفا» است.

ه) جزئیات نمادهای کشور در قانون تعیین خواهد شد.

۳. پایتخت

شهر قدس به صورت کامل تنها پایتخت اسرائیل است.

۴. زبان

الف) زبان عبری، زبان کشور است.

ب) زبان عربی، جایگاه خاصی در کشور دارد؛ سازماندهی استفاده از زبان عربی در نهادهای رسمی

یا به کارگیری آن به موجب قانون ممکن است.

ج) آنچه در بند فوق آمد به جایگاه فعلی زبان عربی کاری ندارد.

۵. یهودیان خارج از اسرائیل

درهای کشور به روی یهودیان خارج و دیاسپورا باز است.

۶. رابطه با ملت یهود

الف) حاکمیت ملزم به حفظ سلامت فرزندان ملت یهود و شهروندان اسرائیل است کسانی که به

دلیل یهودی بودن یا شهروند اسرائیل بودن مشکلاتی برایشان به وجود می‌آید.

ب) حاکمیت در خارج از اسرائیل برای حفظ رابطه کشور با فرزندان ملت یهود اقدام خواهد کرد.
ج) حاکمیت برای حفظ میراث فرهنگی، تاریخی و دینی یهودیان مقیم خارج اسرائیل اقدام خواهد کرد.

۷. شهرک سازی یهودی

حاکمیت، توسعه شهرک سازی یهودی را یک ارزش قومی بر می شمارد و برای ترغیب به آن و حمایت از ایجاد و استقرار آن عمل خواهد کرد.

۸. تقویم رسمی

تقویم عبری، تقویم رسمی کشور است و در کنار آن تقویم میلادی نیز رسماً وجود خواهد داشت.

۹. روز استقلال و سالروز رسمی

الف) روز استقلال عید قومی رسمی کشور است.

ب) روز سرباز و روز قهرمان دو سالروز رسمی در کشور هستند.

۱۰. تعطیلات رسمی

روز شنبه و اعیاد ملی یهود، روزهای تعطیل رسمی ثابت در کشوراند. غیر یهودیان حق دارند عیدهای خود را تعطیل باشند. جزئیات در قانون مشخص خواهد شد.

۱۱. تغییر قانون

هر گونه تغییر در این قانون باید براساس رأی اکثریت مطلق اعضای کنست صورت گیرد (تسینم، ۱۳۹۷).

پس از تصویب این قانون، بنیامین نتانیا هو نخست وزیر رژیم صهیونیستی اعلام کرد: «پس از ۱۲۲ سال از انتشار دیدگاه هرتزل، در این قانون مبنای وجودی ما مشخص شد و آن مبنا این است که اسرائیل، دولتی قومی برای ملت یهود است.» یولی آدلشتاین، رئیس کنست رژیم صهیونیستی نیز گفت: «تصویب این قانون یک اتفاق تاریخی است ... این اتفاق تاریخی اسرائیل را به عنوان کشوری برای ملت یهود به همراه یک سرود ملی و پرچم تضمین می کند و حق شهرک سازی برای نسل های آینده را نیز همراه خواهد داشت» (همان).

قانون «دولت یهود» یک قانون کاملاً نژادپرستانه است که با هدف تقویت نمادهای آئین انحراف یافته یهود و اندیشه صهیونیسم و محو کامل سایر نمادهای قومی و مذهبی فلسطین تدوین و تصویب

شده است. این قانون هویت تاریخی فلسطین نادیده گرفته و راه یهودی سازی این سرزمین تاریخی را هموار کرده است.

طرح معامله قرن: نابودی زیرساخت سیاسی حل مسأله فلسطین

دونالد ترامپ مصمم بود مذاکرات سازش بین رژیم صهیونیستی و تشکیلات خودگردان فلسطین را که از سال ۲۰۱۴ متوقف شده بود با چارچوب جدیدی که به «معامله قرن»^۱ مشهور شده است احیا کند. معامله قرن، به طرح عادی سازی روابط اعراب با رژیم صهیونیستی اطلاق شده که با به رسمیت شناخته شدن موجودیت رژیم اسرائیل توسط کشورهای عربی و نادیده گرفتن حقوق مسلم فلسطینی ها به دنبال تثبیت و تضمین حیات رژیم صهیونیستی است.

روزنامه الحیات به نقل از یک دیپلمات عالی رتبه امریکایی نوشت: طرح معامله قرن قرار است دولت فلسطینی در حدود نیمی از کرانه باختری، تمامی نوار غزه و برخی محله های قدس شرقی تشکیل شود و شهرک قدیمی (بافت تاریخی و مذهبی شهر قدس) و محله های اطراف آن به رژیم اسرائیل واگذار شود. بر اساس این طرح شهر ابودیس به عنوان پایتخت فلسطین در نظر گرفته شده است. در این طرح، فلسطینی ها از طریق یک کریدور به مسجدالاقصی دسترسی خواهند داشت (ایسنا، ۱۳۹۶). در چارچوب طرح «معامله قرن»، حق بازگشت آوارگان فلسطینی به سرزمین مادری خود برای همیشه لغو می شود ضمن اینکه در این طرح قرار است حق فلسطینیان برای تشکیل دولت فلسطینی در شهر قدس که طبق قطعنامه های سازمان ملل از آن برخوردارند برای همیشه از بین برود و به جای آن دولت فلسطینی در بخشی از کرانه باختری و نوار غزه محدود شود (دنیای اقتصاد، ۱۳۹۷).

ابعاد و ویژگی های فرماندهی و مدیریت شهید سلیمانی در تحقق آرمان قدس شریف

سرعت دادن به حرکت تمدنی اسلام

پس از خلفای راشدین، همه ساختارهای حاکمیتی موجود در جهان اسلام، ساختارهای پادشاهی بودند. در دوران بنی امیه، بنی عباس و دیگران، اگرچه در ظاهر خلیفه بر مردم حکومت می کرد اما در عمل خلافت به سلطنت تبدیل شده بود و اگر چه بخشی از زندگی مردم بر اساس احکام اسلامی اداره

می‌شد، اما خلفا و امرا همچون پادشاهان بر مردم حکومت می‌کردند.

انقلاب اسلامی بزرگترین حرکت اصلاحی است که بعد از خلفای راشدین در امت اسلامی به وجود آمده و بزرگترین رخدادی است که در جهان اسلام به وقوع پیوسته است. در ایران، انقلاب اسلامی بار دیگر حکومت الهی را محقق کرد و حکومتی را ایجاد کرد که بر اساس آن، احکامی الهی اجرا می‌شود. در چنین نظامی، ولی فقیه، امام یا رهبر، به شخصی اطلاق می‌شود که واجد تمامی شرایط دینی، اجتماعی و اداری است و فردی عادل محسوب می‌شود. این فرد توسط افراد متخصص و خبره که نمایندگان مردم در مجلس خبرگان رهبری هستند تعیین می‌شود. ولی فقیه فردی است که پروژه تمدنی اسلامی را در جامعه اسلامی هدایت و رهبری می‌کند و این، دقیقاً همان چارچوب خلافت به روش نبوی است.

هسته‌ی مرکزی انقلاب اسلامی در جمهوری اسلامی ایران و در داخل مرزهای ایران در چارچوب یک حکومت اسلامی شکل گرفت. مقام معظم رهبری^{مدظله‌العالی} در وهله‌ی اول رهبری ملت ایران را برعهده دارند، اما این پروژه بسیار بزرگ است و از مرزهای ایران فراتر می‌رود. پروژه انقلاب اسلامی، نه فقط پروژه ملت ایران بلکه پروژه امت اسلامی است. جمهوری اسلامی ایران به عنوان نظام برآمده از انقلاب اسلامی در طول چهل سال گذشته دوره‌های مختلف و متفاوتی را طی کرده است. طرح صدور انقلاب به خارج از مرزهای ایران در پایان دهه‌ی دوم و در طول دهه سوم و چهارم، سامان و توسعه بیش‌تری پیدا کرد و شهید سلیمانی نقش بی‌بدیلی در اجرای این طرح تمدنی ایفا کرد.

تمرکز بر اصول وحدت‌بخش

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» (قرآن کریم، سوره فتح، آیه ۲۹). این آیه بر این نکته تأکید دارد که در پروژه اسلامی باید برای تحقق وحدت اسلامی تلاش کرد. در برخی احادیث تأکید شده است که در حالی که کفار در موضع باطل خود متحد هستند مسلمانان و مؤمنین در موضع حق خود متفرق هستند. وحدت اسلامی یکی از شعارهایی است که تمامی علمای مسلمین آن را سر می‌دهند و اگر در مورد وحدت از آنها سؤال شود تأکید می‌کنند که وحدت یک ضرورت دینی است؛ اما اگر به افعال و کردار آنها رجوع شود مشاهده می‌شود بعضی از علما و رهبران مسلمانان با رفتارهای خود تیشه به ریشه وحدت اسلامی می‌زنند. حتی

اگر از داعش درباره وحدت اسلامی سؤال شود آنها به صورت جدی مدعی وحدت بین مسلمین هستند اما در عمل، داعش همه ظرفیت‌های اتحاد در جامعه اسلامی را از بین برده است.

برای موفقیت هر پروژه‌ای، باید از ظرفیت تمامی اجزا و نیروهای همسو استفاده کرد. برای تحقق پروژه تحقق تمدن اسلامی نیز وحدت اسلامی یکی از الزامات اساسی است. اگر هدف، تحقق یک پروژه اسلامی فراگیر است، باید تمامی قید و بندهای قومیتی، نژادی و مذهبی گسسته شود. تجمیع و همسوسازی تمام قدرت‌ها و ظرفیت‌ها بدون وجود یک رهبر مقتدر امکان پذیر نیست؛ رهبری که بتواند به همه تلاش‌ها سمت و سوی صحیحی بدهد. رهبری و مدیریت شهید سلیمانی در راستای تجمیع و هدایت این ظرفیت‌ها به سمت هدف واحد (تمدن اسلامی) برجسته است. شهید سلیمانی توانست تمامی گروه‌های مقاومت از پاکستان و افغانستان تا عراق و سوریه و یمن و لبنان و فلسطین را در قالب یک مجموعه منسجم به نام محور مقاومت جمع کند. ایشان با تمام قدرت از مجموعه‌های مقاومت حمایت می‌کردند. سازمان دادن به یک بدنه مقاوم در جغرافیای بسیار بزرگ کار آسانی نیست و این امر مهم تنها از عهده یک مدیر توانمند بر می‌آید..

بنابراین، یکی از اهدافی که شهید سلیمانی دنبال می‌کرد متحد کردن امت اسلامی به سمت و سوی هدفی واحد بر اساس اصول وحدت‌بخش بود. البته ایجاد اجماع صرفاً در چارچوب یک همایش سمبلیک نبود بلکه ایجاد اجماع، پروژه‌ای واقعی و حقیقی بود که هدف اصلی آن، به پا خواستن امت اسلامی در مقابل دشمنان واقعی آن بود.

مدیریت قلوب

شهید سلیمانی شخصیت بسیار ویژه‌ای داشتند به نحوی که در قلب‌ها نفوذ می‌کردند. تواضع ایشان انسان را وادار به تحسین می‌کرد و باعث می‌شد فرماندهی ایشان بزرگ و مؤثر انگاشته شود. زمانی که ایشان صحبت می‌کردند اکثر حاضرین صحبت‌های ایشان را برای اجرا یادداشت می‌کردند. البته کلام ایشان از موضع بالا به پایین و به صورت امر و نهی نبود. اطاعت دیگران از ایشان به دلیل عشق و علاقه و محبتی بود که به ایشان داشتند.

مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی

پروژه‌ای که شهید سلیمانی به دنبال تحقق آن بود پروژه‌ای بود که هدفش مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی و شکست دادن آن پروژه بود. البته مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی کار چندان آسانی نیست زیرا امریکا به عنوان قدرتمندترین کشور شرور جهان حضور چشمگیری در منطقه دارد و رژیم صهیونیستی نیز در منطقه فتنه‌آفرینی می‌کند. حضور و مداخله کشورهای غربی در منطقه را نیز باید در این معادله در نظر گرفت. با این شرایط، پروژه ایجابی (تحقق تمدن اسلامی) و سلبی (مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی) شهید سلیمانی اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند.

البته باید توجه داشت که این پروژه، پروژه شهید سلیمانی نیست، بلکه پروژه انقلاب اسلامی است که رهبر معظم انقلاب اسلامی آن را هدایت می‌کنند و شهید سلیمانی مدیریت عملیاتی آن را برعهده داشت. ایشان با دقت، تمام جزئیات این طرح را پیگیری کرده و آن را قدم به قدم پیش بردند و در این راه خطرهای زیادی به جان خریدند و در نهایت جان خود را تقدیم کردند.

فلسطین؛ قطب‌نما و محور اصلی پروژه شهید سلیمانی

شاید مهم‌ترین ویژگی مدیریت شهید سلیمانی در این پروژه آن است که ایشان بر اعتلای اسلام به عنوان هدف اصلی پروژه تأکید داشتند. در این راستا، فلسطین به عنوان قطب نمای این پروژه انتخاب شد؛ موضوعی که می‌تواند تمامی امت اسلامی را حول یک محور واحد مجتمع کند. مجموعه‌هایی مانند حزب الله لبنان که از همان ابتدا به این پروژه پیوستند، به خوبی اهمیت مسأله فلسطین به عنوان نقطه کانونی این طرح را درک کردند. حزب الله علیرغم همه مشکلاتی که در داخل و خارج لبنان برایش ایجاد می‌کنند حتی یک لحظه هم از مسأله فلسطین غافل نشده است. سایر گروه‌های مقاومت مانند انصارالله و گروه‌های مقاومت عراقی نیز با ابراز دشمنی با امریکا و رژیم صهیونیستی، مسأله فلسطین را به عنوان محور حرکت خود برگزیده‌اند. جنبش جهاد اسلامی فلسطین نیز در تمامی شرایط، دو اصل مصالح اسلام و مسأله فلسطین را فراموش نکرد و در این راستا هرگز از جمهوری اسلامی ایران فاصله نگرفت.

در آخرین جلسه با شهید سلیمانی که جلسه‌ای طولانی بود ایشان تمام ارزیابی‌ها و تحلیل‌هایشان در مورد پدیده‌ها و رخدادها در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی را با در نظر گرفتن مسأله فلسطین ارزیابی و تحلیل می‌کردند. ایشان تلاش می‌کردند تمام امت اسلامی را در راستا حل مسأله فلسطین و تحقق آرمان

آزادی قدس شریف هم جهت کنند و نوعی اجماع در این رابطه ایجاد کنند. شهید سلیمانی با تمام قوا از جنبش‌های مقاومت فلسطینی دفاع می‌کردند. حتی گاهی برخی مشکلات داخلی و کوچک این گروه‌ها برای حل و فصل به ایشان ارجاع داده می‌شد.

اشراف کامل بر محیط

شهید سلیمانی اندیشه راهبردی بسیار قوی‌ای داشتند. ارزیابی و تحلیل ایشان از تمام رخدادها در سراسر جهان بسیار دقیق بود. شناخت شهید سلیمانی از محیط صرفاً از طریق مطالعه گزارش‌ها نبود و ایشان شناخت از محیط را از طریق مشاهدات مستقیم میدانی و گفتگو و ملاقات با افراد صاحب صلاحیت به دست می‌آوردند. ایشان علاوه بر ملاقات با رهبران، مسئولین و مدیران گروه‌های مقاومت، با مسئولین بسیاری از کشورها دیدار می‌کردند. البته دیدارهای ایشان همانند مقامات دیپلماتیک مقابل دوربین‌های تلویزیونی نبود و این ملاقات‌ها به صورت محرمانه و به دور از رسانه‌ها انجام می‌شد.

شهید سلیمانی: مدیری فراقومی و فرامذهبی

از آنجا که پروژه‌ای که شهید سلیمانی تحقق آن را دنبال می‌کرد پروژه‌ای فراقومی و فرامذهبی است ایشان از هر کس که در این چهارچوب قرار می‌گرفت، با آغوش باز استقبال می‌کرد. اگر چه برخی از فتنه‌گران یا گمراهان به گونه‌ای وانمود می‌کردند که پروژه انقلاب اسلامی پروژه نفوذ ایران در منطقه و جهان اسلام است اما همانطور که رهبر انقلاب تصریح کردند ایران کشور بزرگی است و از منابع کافی برخوردار است و به دنبال اشغال کشور دیگری نیست. پروژه انقلاب اسلامی یک پروژه اسلامی با محوریت مودت با دوستان پیامبر صلی... علیه و آله و دشمنی با دشمنان پیامبر صلی... علیه و آله است.

این پروژه برای برتری ایرانی‌ها در مقابل ترک‌ها یا اعراب نیست بلکه برعکس؛ ایرانی‌ها در چارچوب آن، جان خود را برای اعتلای اسلام، امت اسلامی و تحقق آرمان قدس شریف فدا می‌کند. این طور نیست که ما این پروژه را فقط خوانده باشیم بلکه آن را از داخل دیده‌ایم و با آن زندگی کرده‌ایم. این پروژه، پروژه‌ای است که برای تحقق آن، محور مقاومت ایجاد شده است. تنها چیزی که این پروژه دنبال می‌کند، تحقق عدل و عدالت در زمین است؛ چیزی که امام زمان عجل... تعالی فرجه‌الشریف می‌خواهد در جهان بسط دهد.

جمع بندی و نتیجه گیری:

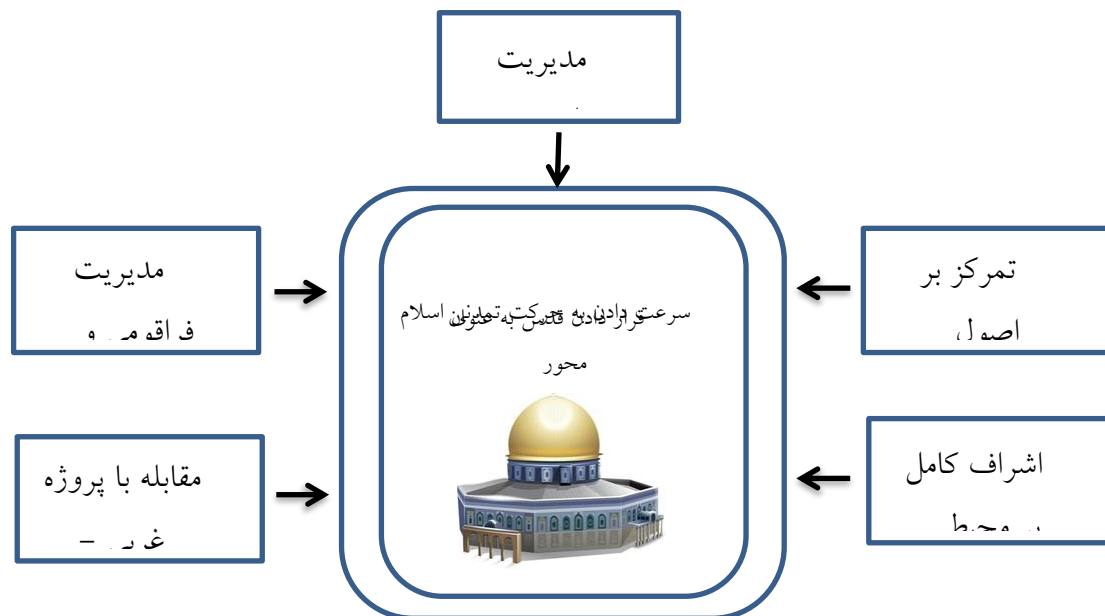
شهید سلیمانی معتقد بودند «امروز مسأله فلسطین، مسأله اول است. اولین سؤالی که خداوند در روز قیامت از ما خواهد کرد این است که در این دنیا برای فلسطین و قدس چه کردیم؟!» ایشان تمام تلاش خود را به کار بستند تا **قدس شریف** را به عنوان یکی از مقدسات مسلمین از چنگال صهیونیست‌ها آزاد کند. ایشان واقعا مستحق کلمه و واژه‌ای است که توسط یکی از رهبران مقاومت در مورد ایشان به کار برده شده است: «ایشان شهید قدس و فلسطین است». ابعاد سبک مدیریتی ایشان برای تحقق آرمان قدس شریف را می‌توان در قالب محورهای ذیل خلاصه کرد:

- سرعت بخشیدن به حرکت تمدنی اسلام؛
- قرار دادن آرمان قدس شریف به عنوان محور حرکت تمدنی اسلام؛
- مدیریت قلوب؛
- تمرکز بر اصول وحدت بخش؛
- اشراف کامل بر محیط؛
- مدیریت فراقومی و فرامذهبی؛
- مقابله با پروژه غربی - صهیونیستی.

خداوند شهید سلیمانی را رحمت کند و به کشورهای اسلامی درک صحیحی از طرح ایشان بدهد؛ طرحی که نشان می‌دهد دشمنان اسلام به شکل واحدی علیه امت اسلامی توطئه‌چینی می‌کنند و مسلمانان وارد جنگ شده‌اند. البته جنگ، همیشه به صورت نظامی نیست و در حال حاضر این جنگ علیه ادراک مسلمانان و با هدف تغییر ادراک آنها نسبت به پدیده‌ها، موضوعات و اشخاص در جریان است. به عنوان نمونه، در حالی که در فرانسه و در اروپا مسلمانان به عنوان تروریست معرفی می‌شوند، بسیاری از تروریست‌ها و اقدام‌های تروریستی از داخل کشورهای اروپایی ساماندهی می‌شوند.

دشمن صهیونیستی هیچگاه نمی‌تواند دوست امت اسلامی باشد. این رژیم، رژیمی تجاوزگر است که در قرآن کریم به عنوان فسادگر توصیف شده است و غاصب فلسطین است. با وجود این، برخی کشورهای اسلامی به دنبال صلح با این رژیم هستند و در مقابل، سردار سلیمانی را دشمن خود معرفی

می کنند. روند صلح با دشمن صهیونیستی، خیانتی آشکار به امت اسلامی تلقی می شود. خط جمهوری اسلامی ایران که شهید سلیمانی دنبال می کرد زیربنای اصلی به پا خاستگی مسلمانان و تحقق منافع امت اسلامی و استقلال و عزت آن است.

سبک مدیریت شهید سلیمانی در پیشبرد آرمان قدس شریف

منابع و مآخذ:

- قرآن کریم

- بیانات حضرت آیت الله خامنه‌ای

- استاوریانوس، استاوروس (۱۳۹۲) شکاف جهانی؛ سیر شکل‌گیری جهان سوم، ترجمه رضا فاضل،

تهران: ثالث

- افتخاری، اصغر (۱۳۸۰) جامعه‌شناسی سیاسی اسرائیل، تهران: مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات

استراتژیک خاورمیانه

- الحسن، عبدالله (۱۳۸۶) سیاست ترانسفر، ترجمه محمدرضا بلوردی، تهران: مؤسسه مطالعات

اندیشه‌سازان نور

- المسیری، عبدالوهاب (۱۳۸۸) مقدمه‌ای بر کشمکش اعراب و اسرائیل، ترجمه علی شاهرخی،

تهران: مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور

- ایسنا (۱۳۹۶) جزئیاتی از معامله قرن، قابل دسترسی در:

<https://www.isna.ir/news/96111508830>

- تسنیم (۱۳۹۷) متن قانون نژادپرستانه "دولت یهود" که در پارلمان اسرائیل به تصویب رسید، قابل

دسترسی در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/04/29/1780282>

- دنیای اقتصاد (۱۳۹۷) امریکا درصدد کسب حمایت قطر از معامله قرن، قابل دسترسی در:

<https://donya-e-eqtasad.com.62/3416296>

- زارعان، احمد (۱۳۹۵) مقاومت در کوره بحران‌ها عیار خود را بالا برد، عیار مقاومت (ویژه نامه

روزنامه جوان)، ۹ دی ۱۳۹۵.

- زارعی، سعدالله (۱۳۹۵) «رنگ مقاومت سیاسی است نه مذهبی و قومی»، عیار مقاومت (ویژه نامه

روزنامه جوان)، ۹ دی ۱۳۹۵

- سلیم، محمد عبدالرئوف (۱۳۸۶) آژانس یهود، ترجمه کاظم نراقی، چاپ دوم، تهران: انتشارات

اطلاعات

- شاهاک، اسرائیل (۱۳۷۶) تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره، ترجمه مجید شریف،

تهران: انتشارات چاپخش

- عابدی احمد (۱۳۸۶) روش شناسی اقدام پژوهی و کاربرد آن در پژوهش های علوم رفتاری، فصلنامه روش شناسی علوم انسانی (حوزه و دانشگاه)، سال ۱۳، شماره ۵۱
- کوئیگی، جان (۱۳۷۲) فلسطین و اسرائیل، رویارویی با عدالت، ترجمه سهیلا ناصری، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی
- مؤسسه الدراسات الفلستینیه (۱۳۸۴) ساختار دولت صهیونیستی اسرائیل، ترجمه علی جنتی، جلد دوم، تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر
- Avison, D. E (1999) Action research. *Communications of the ACM* , 97-94.